

[Aksel Larsen.]

Marshallhjælpen giver en hjælp, ikke til selvhjælp, men til selvmord, økonomisk selvmord.

Jeg ved derfor ikke, om det ikke var kloge for regeringen først at spørge i Paris eller Washington, før den fremkommer med et sådant lovforslag. Løvrigt vil jeg mene, at det var mere rimeligt, om folketinget i dag havde diskuteret selve spørgsmålet om Marshallplanen og Marshallhjælpen og de nye krav, der stilles til os af mr. Hoffman og fra Paris, end at diskutere dette lovforslag, hvis fremtid under alle omstændigheder er uvis, eftersom den afhænger af, hvad de høje herrer i Paris og Washington mener om det.

Tholstrup: Det ærede medlem hr. Skytte sluttede med, at man sikkert også skulle søge at få nogle af Marshallpengene bevilget til lån til bedre staldhygiejne, rent ud sagt: give hver landmand en ny kostald. Det er jo en form for overbud, som vi ikke har været ude for før fra den side. Dette, at staten skal optræde som bank på et eller andet område, og navnlig som en enestående stor Ebberød bank, tiltaler ikke os. Her er tale om, at staten skal låne penge ud til 2 pct. i det ene tilfælde, og efter det lovforslag, vi skal behandle bagefter, til 3 pct., medens vi i forrige samling blev præsenteret for et lovforslag, som blev gennemført — men ikke med retsforbundets stemmer — om præmieobligationer, som skulle give en forrentning på op imod 4 pct. Det vil sige, man låner penge hos befolkningen til 4 pct. og låner dem ud igen til erhvervsformål til 2 pct. En sådan Ebberød bank er vi ikke tilhængere af, og det forundrer mig også meget, at det ærede medlem hr. Skytte, som er repræsentant for det, man i gamle dage kaldte udstykningspartiet — det parti, som gik ind for udstykning af store landbrug og andre — nu går ind for at sammenlægge små virksomheder. Der er jo ikke alene tale om at sammenlægge andelsmejerier, men netop om at sammenlægge de små mejerier. Hvordan vil det ærede medlem få sammenlagt alle de små private mejerier? For det er jo navnlig de private mejerier, der er små, og som trænger mest til rationalisering. Skal vi så lave dem om til aktieselskaber eller kompagniselskaber, eller hvordan skal vi få lavet denne sammenlægning? Jeg tror, det bliver lidt svært at finde ud af.

Det ærede medlem omtaler også, at man tidligere fra andre sider, f. eks. fra venstres side — det var navnlig henvendt til det

ærede medlem hr. Peder Christensen — var gået med til grundforbedringslån og tilskud til ensilagebeholdere o. s. v., men han dokumenterede ikke, at disse forbedringer ikke ville have fundet sted alligevel, selvom de ikke havde fået dette tilskud. Det er der ikke noget som helst bevis for. Alle disse forbedringer, grundforbedringer og lignende, kunne lige så godt have fundet sted uden statsstøtte. Ingen skal komme og fortælle mig, at det er en fordel for landmanden først at aflevere penge som skatter og bagefter at gå hen og få dem igen som lån. Det kan jeg ikke se, og jeg tror altså ikke, at disse love, som det ærede medlem glædede sig så meget over, har gavnet landbruget for så meget som en 2-øre.

Det ærede medlem hr. Skytte sagde endvidere, at det foreliggende lovforslag var ikke socialisering. Jeg vil heller ikke påstå, at det er et direkte socialiseringsforslag, men det er dog en indledning eller et forarbejde til at nå socialismens store mål, statens overtagelse af produktionsmidlerne. For lettere at nå dette mål er en forangående overgang til socialisering og stordrift et første skridt på vejen, endda et skridt, som går over ligene af mange hel- eller halvselvstændige mejerifolk.

Hvis en rationalisering ikke kan tåle en normal rente, må man hellere lade den ligge. Hvis virkelig en rationalisering af mejeridriften ikke kan betale en almindelig bankrente, skal man ikke gå ind i den slags eksperimenter. Når private folk rationaliserer, køber nye maskiner eller andet, er det altid med en foruddiskonteret, betydelig højere gevinst end en forrentning på 5 pct., men her er altså et forslag, som bygger på noget endnu mindre end 5 pct.s forrentning.

En rationalisering af mejerierne kan jo udmærket godt finde sted uden sammenlægning. De små mejerier kan godt forbedre deres maskinanlæg o. s. v.; de kunne f. eks. fristes til at indføre oliefyr; navnlig efter at englænderne har sat kulpriserne op, bliver det igen aktuelt at få en billigere fyring, altså en rationalisering uden sammenlægning. Som omtalt ved behandlingen af denne lovgivning i foråret er det de små mejerier, der tager guldmedailler og sølvmedailler ved udstillinger. Det er slet ikke de store mejerier, som ligger foran i så henseende; det er fortrinsvis de små mejerier, der møder med de bedste resultater. Den statistik, vi har fået forelagt, viser ganske vist, hvad visse grupper af mejerier har i driftsomkostninger, men den fortæller os intet om, hvilke driftsomkostninger de bedste enkeltmejerier inden-